

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κοινωνικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Κοινωνιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	759	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Φύλο, Σεξουαλικότητα, Επιστήμη και Εξουσία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν/γενικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Κανένα		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (μέσω γραπτής εργασίας στα αγγλικά)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i> <i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<ul style="list-style-type: none"> • Να αναλύουν και να κρίνουν κριτικά τις ιστορικές και θεωρητικές προσεγγίσεις που αφορούν τη σχέση μεταξύ φύλου, φυλής, τάξης, ηλικίας, σώματος, σεξουαλικότητας, επιστήμης και εξουσίας μέσα από μια απο-αποικιοκρατική, τρανσ-ίντερσεξ- κουίρ φεμινιστική θεώρηση. (Επίπεδο 6-7: Γνώση και κριτική ανάλυση, με έμφαση στην ιστορικο-πολιτισμική σύνδεση) • Να εφαρμόζουν θεωρητικά εργαλεία και μεθόδους για την ανάλυση επιστημονικών και κοινωνικών αφηγήσεων γύρω από το φύλο, τη φυλή, τη σεξουαλικότητα, το σώμα και τις ταυτότητες, ενισχύοντας την κατανόηση των δομών εξουσίας και καταπίεσης. (Επίπεδο 6: Εφαρμογή θεωρίας σε κριτικές και αναλυτικές εργασίες) • Να εντοπίζουν και να συγκρίνουν διαφορετικές επιστημολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις (π.χ., ψυχιατρική, γενετική, ψυχανάλυση, ευγονική) και να σχολιάζουν τον ρόλο τους στη διαμόρφωση και την αναπαραγωγή των έμφυλων και σεξουαλικών διακρίσεων. (Επίπεδο 7: Κριτική και σύνθεση θεωρητικών προσεγγίσεων) • Να αναπτύσσουν κριτικές προσεγγίσεις στην ιστορία και τη λειτουργία της επιστήμης και των πρακτικών (π.χ., DSM, ευγονική, γενετική) στην κατασκευή και ερμηνεία των ταυτοτήτων φύλου και σεξουαλικότητας. (Επίπεδο 7-8: Σύνθεση και καινοτομία)

- Να παρουσιάζουν και να συζητούν σε αυθεντικό και κριτικό επίπεδο τις ευρύτερες κοινωνικές, πολιτισμικές και πολιτικές συνέπειες των επιστημονικών πρακτικών γύρω από το φύλο, τη φυλή, τη σεξουαλικότητα και το σώμα, προάγοντας το διάλογο και την ενεργό συμμετοχή. **(Επίπεδο 6-7: Κοινωνική και πολιτισμική ικανότητα)**
- Να αξιολογούν και να σχολιάζουν την ιστορική διαχρονική σχέση μεταξύ επιστήμης και εξουσίας, υποστηρίζοντας την ανάγκη απο-αποικιοποίησης των επιστημονικών αφηγήσεων και πρακτικών και την αναζήτηση εναλλακτικών θεωρητικών προσεγγίσεων. **(Επίπεδο 7: Αυτονομία, καινοτομία και συμβολή στη γνώση)**
- Να αναπτύσσουν δεξιότητες συλλογικής εργασίας και επιστημονικού λόγου, χρησιμοποιώντας κριτική ανάλυση και θεωρητικά εργαλεία, ώστε να συμβάλλουν στην κριτική σκέψη και την διαμόρφωση πολιτικών και πρακτικών για την ισότητα και τον σεβασμό των έμφυλων και σεξουαλικών ταυτοτήτων. **(Επίπεδο 6: Κοινωνική και πολιτισμική ικανότητα)**
- Να παράγουν αυθεντικές, καινοτόμες θεωρητικές προσεγγίσεις και ερευνητικές μεθοδολογίες που προωθούν την απο-αποικιοκρατική, μετα-παραδοσιακή κριτική στη διαμόρφωση της επιστήμης, του φύλου και της σεξουαλικότητας, συμβάλλοντας ενεργά στη διαμόρφωση της επιστημονικής και κοινωνικής θεωρίας και πρακτικής. **(Επίπεδο 8: Αυτονομία, καινοτομία, συμβολή στη γνώση και στην κοινωνία)**

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- **Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών:** αναζήτηση επιστημονικών πηγών, ανάλυση θεωριών και σύνθεση ιδεών γύρω από το φύλο, την έμφυλη ανισότητα και τις κοινωνικές δομές, αξιοποιώντας σύγχρονες τεχνολογικές πλατφόρμες, βιβλιογραφία και εργαλεία.
- **Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις:** Εργασία σε διαθεματικό και διεπιστημονικό περιβάλλον πάνω σε ποικιλία κειμένων από διαφορετικές πηγές για την κατανόηση πολύπλοκων θεμάτων που σχετίζονται με τις έμφυλες-φυλετικές και ταξικές ανισότητες
- **Λήψη αποφάσεων:** Η κριτική και ο διάλογος ως μέσο στη δημιουργία χρήσιμων εργαλείων για την καταπολέμηση των έμφυλων διακρίσεων
- **Αυτόνομη εργασία:** Η αυτόνομη ερευνητική δραστηριότητα ως μέσο στην μελέτη και την παραγωγή θεωρητικού και πρακτικού έργου
- **Ομαδική εργασία:** Οι συζητήσεις, ομαδικές παρουσιάσεις για συνεργασία και συλλογική διαχείριση
- **Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον:** Η ποικιλία θεμάτων και προσεγγίσεων, από την κοινωνιολογία μέχρι τη (από-αποικιοκρατική) τρανς-ίντερσεξ-φεμινιστική θεωρία και τις σπουδές φύλου, θα καταστήσει το μάθημα κατάλληλο για εργασία σε διεπιστημονικά και διαθεματικά πλαίσια
- **Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών:** Η προώθηση θεωρητικών προβληματισμών και η κριτική σκέψη θα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών και ερευνητικών προσεγγίσεων.
- **Σεβασμός στην πολυπολιτισμικότητα:** Οι συζητήσεις, η ανάλυση και η εμπάθυνση σε θεωρίες θα καλλιεργήσουν την ικανότητα κριτικής σκέψης και αυτοκριτικής στάσης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σε αυτό το μάθημα, θα εξετάσουμε τις σύνθετες και αμφιλεγόμενες σχέσεις μεταξύ φύλου, σεξουαλικότητας, επιστήμης και εξουσίας μέσα από μια απο-αποικιοκρατική, διαθεματική, τρανς-ίντερσεξ-κουίρ-φεμινιστική προσέγγιση. Μέσα από τίτλους όπως «Ανοίξτε Μερικά Θηλυκά Πτώματα», «Πατριαρχία και Ιατροδικαστική», «Πατριαρχία και Εγκληματική Ανθρωπολογία» και «Πατριαρχία, Ευγονική και Γενετική», θα αναλύσουμε πώς οι επιστημονικές πρακτικές, η ιατροδικαστική, η εγκληματολογία, η ψυχιατρική, η ψυχανάλυση και η γενετική έχουν διαμορφώσει την κατασκευή και

την ερμηνεία του φύλου αλλά και της σεξουαλικότητας, ενισχύοντας τις πατριαρχικές δομές και το αποικιοκρατικό πλαίσιο μιας δυτικής λευκής κανονικότητας. Θα αναδειχθούν οι ιστορικές διασυνδέσεις μεταξύ ψυχανάλυσης, ψυχοβιολογίας και ευγονικής, καθώς και οι γενετικές πρακτικές, και ο τρόπος με τον οποίο αυτές αμφισβητούνται ή αναπαράγονται μέσα από σύγχρονα θεωρητικά και κοινωνικά κινήματα, όπως η queer γενετική. Μέσα από αυτήν τη γενεαλογία, θα κατανοήσουμε πώς η επιστημονική, κοινωνική και πολιτισμική κατασκευή του φύλου και της σεξουαλικότητας λειτουργεί ως άξονας εξουσίας και αντίστασης, αποδεικνύοντας την ανάγκη αποαποικιοποίησης και κριτικής αναθεώρησης των επιστημονικών αφηγήσεων γύρω από το σώμα, τον ψυχισμό και την ταυτότητα.

- 1^η **Εβδομάδα:** Παρουσίαση του μαθήματος
- 2^η **Εβδομάδα:** Ανοίξτε Μερικά «Θηλυκά Πτώματα»
- 3^η **Εβδομάδα:** Ανοίξτε τον Ψυχισμό της Salpêtrière και του «Τρίτου» γένους
- 4^η **Εβδομάδα:** Φύλο, Μισαναπηρισμός και Εγκληματική Ανθρωπολογία
- 5^η **Εβδομάδα:** Ευγονική, Γενετική και η Επιστήμη του Φύλου. Μορφές νέας Λευκότητας
- 6^η **Εβδομάδα:** Ψυχιατροδικαστική και Ψυχοπάθεια του Φύλου
- 7^η **Εβδομάδα:** Φύλο, Σεξουαλικότητα και Ψυχανάλυση. Το Σώμα χωρίς όργανα
- 8^η **Εβδομάδα:** Σεξολογία, Γενολογία, Δημογραφία, Φύλο και Δυτική Επιστήμη
- 9^η **Εβδομάδα:** Κοινωνικό Φύλο, Χρωμοσώματα, Ορμόνες και η Γενοκτονία του Ίντερσεξ
- 10^η **Εβδομάδα:** DSM. Η βιολογική ψυχιατρική και το χάπι αντισύλληψης
- 11^η **Εβδομάδα:** AIDS. Ομοφοβία, Τρανσοφοβία και Βιοϊατρικός Λόγος
- 12^η **Εβδομάδα:** Πειρατής και Τρομοκράτης του Φύλου
- 13^η **Εβδομάδα:** Ανακεφαλαίωση των θεματικών ενοτήτων του μαθήματος και παρακολούθηση ντοκιμαντέρ.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο</p>													
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και στην επικοινωνία με τις φοιτήτριες, τους φοιτητές, τα φοιτητά</p>													
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="647 1218 970 1263"><i>Δραστηριότητα</i></th> <th data-bbox="983 1218 1305 1263"><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="647 1272 970 1305">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="983 1272 1305 1305">39</td> </tr> <tr> <td data-bbox="647 1314 970 1370">Μελέτη εκτός μαθήματος</td> <td data-bbox="983 1314 1305 1370">75</td> </tr> <tr> <td data-bbox="647 1379 970 1435">Προετοιμασία για τις εξετάσεις</td> <td data-bbox="983 1379 1305 1435">33</td> </tr> <tr> <td data-bbox="647 1444 970 1500">Συμμετοχή στις εξετάσεις</td> <td data-bbox="983 1444 1305 1500">3</td> </tr> <tr> <td data-bbox="647 1509 970 1612">Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td data-bbox="983 1509 1305 1612">150 ώρες (6 ECTS)</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	39	Μελέτη εκτός μαθήματος	75	Προετοιμασία για τις εξετάσεις	33	Συμμετοχή στις εξετάσεις	3	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150 ώρες (6 ECTS)	
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>													
Διαλέξεις	39													
Μελέτη εκτός μαθήματος	75													
Προετοιμασία για τις εξετάσεις	33													
Συμμετοχή στις εξετάσεις	3													
Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150 ώρες (6 ECTS)													
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γλώσσα Αξιολόγησης: Ελληνική και Αγγλική (στις περιπτώσεις υποψηφίων από την αλλοδαπή).</p> <p>Μέθοδοι Αξιολόγησης: Γραπτή Εξέταση (Ερώτηση ανάπτυξης δοκιμίου και ερωτήσεις σύντομης απάντησης).</p> <p>Κριτήρια Αξιολόγησης: Κατανόηση του περιεχομένου του μαθήματος.</p>													

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

A) Εγχειρίδια του μαθήματος

Τζανάκη, Δ. (2025). *Καταργώντας το φύλο και την ευγονική. Ο Ελέφαντας είναι ακόμη ανάμεσα μας*. Ακυβέρνητες Πολιτείες.

Τζανάκη, Δ. & Κουρούτζας Χ. (2024). *Φύλο, Επιστήμη και Κοινωνία: Queer αναγνώσεις της (ανθρώπινης) υποτέλειας*. [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <http://dx.doi.org/10.57713/kallipos-332>

Τζανάκη, Δ. (2018). *Φύλο και Σεξουαλικότητα. Ξεριζώνοντας το «Ανθρώπινο»*. Ασίνη.

B) Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Αβραμοπούλου, Ε., Χαλκίδου, Α. (2022). *Αντι-κείμενα σεξουαλικότητας. Κριτικές θεωρίες, διεπιστημονικές αναγνώσεις*. Τόπος.

Αθανασίου, Α. (2007). *Ζωή στο Όριο. Δοκίμια για το σώμα, το φύλο και τη βιοπολιτική*. Εκκρεμές

Butler, J. (2025). *Ποιος φοβάται το φύλο; Αλεξάνδρεια*.

Go, J., & Lawson, G. (Eds.). (2017). *Global Historical Sociology*. Cambridge University Press.

Λέκκα, Β. (επιμ.) (2025). *Αντι-Στάσεις Σωμάτων*. Futura.

McClintock, A. (2001). *Double Crossings: Madness, Sexuality and Imperialism*. Ronsdale Press.

Preciado, P. (2013). *Testo Junkie. Sex, Drugs and Biopolitics in the Pharmacopornographic Era*. Feminist Press.

Τζανάκη, Δ. (2016). *Ιστορία της (Μη) Κανονικότητας. Η Σφίγγα πρέπει ν' αυτοκτονήσει. Ο Οιδίποδας επικρατεί*. Ασίνη.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

- American Journal of Sociology
- Culture-Borders-Gender/Studies
- Gender & Society
- GLQ
- Jacobin
- Journal of Post Colonial Cultures and Societies
- Marginalia
- Meridians: feminism, race, transnationalism
- Multitudes
- The Black Scholar
- Φεμινιστικά